

Anuomet kalbėjomės retoriškai kreipdamiesi į potencialius mecenasus - turtingus Lietuvos žmones, pasvajodami, kad galbūt knygos tiražą būtų galima pakartoti... Šiandien, sulaukus antrojo „Likimo išbandymų“ leidimo, su ponija Joana kalbamės dar kartą - apie lietuvių tautos dvasią, bendrystės gijas ir viltį dėl ateities.

- Svajojome apie knygą mecenuosiančius turtuolius - nors „Likimo išbandymai“ ir sulaukė pakartotinio leidimo, vargu ar būtų galima teigti, kad ta svajonė išsipildė?

- Turtuoliai, deja, ne visi atsišaukė. Buvo kalbama ir su labai stambių verslo savininkais, milijonieriais, klestinčiais... Jei vienas kitas jų žodžiu ir pažadėjo knygą paremti, atėjus laikui pažadus tesėti - dingo it į vandenį.

Tačiau vietoj turtuolių atsišaukė labai daug paprastų, šios knygos svarbą suvokiančių žmonių, kurie nors ir ne materialiai, bet - nepaprastai turtingi.

Kitą dieną po mudviejų straipsnio „Respublikoje“ iš Klaipėdos man paskambino profesorė Audronė Kaukienė - juodu su vyru rašytoju Kostu Kauku (nors abu - pensininkai) pareiškė norą prisidėti prie antrojo knygos leidimo finansiskai. Dar po kelių dienų mane aplankė aktorė Da-

““ SU ŽALGIRIU – UŽ LIETUVĄ!

Specialus dienraščio „Respublika“ priedas

Sauliaus Venckaus nuotr.

Daugiau nei prieš metus - paskutinėmis 2011-ųjų dienomis - susitikę dėl interviu „Respublikai“ su pasipriešinimo sovietiniam okupaciniam režimui dalyve, buvusia politine kaline, Norilsko sukilimo dalyve Joana ULINAUSKAITE-MUREIKIENE kalbėjomės apie šturpią jos patirtį lageriuose, sudėtą knygon „Likimo išbandymai“, apie bado, speigo, atskirties ir kančių nepalaužtą meilę Tėvynei, kurios vedama knygą ji išleido už asmeninius iš pensijos sutaupytus pinigus (užteko vos 300 egzempliorių), idant knygą galėtų turėti Lietuvos bibliotekos, idant ją perskaityti galėtų ateities kartos, idant tautos atmintis išsaugotų skaudžios tiesos liudijimą kaip šventą akstiną Tėvynę mylėti, saugoti ir ginti.

Neparklupdyta Lietuva

lia Michelevičiūtė ir paliko pinigėlių... Knygą parėmė ir buvę Norilsko lagerių kaliniai, nemenka sumos dalis - verslininkų Dalios ir Augustino Rakauskų indėlis, dar kiti panoro knygą remti anonimiškai...

Lyg iš dangaus nusileido ir leidėjas - „Versmės“ leidyklos vadovas Petras Jonušas, vos perskaitęs pirmosios laidos knygą, nė nežinodamas apie finansines leidybos galimybes, tvirtai pareiškė: „Ją išleisiu bet kuriuo atveju“.

Tačiau ne vien apie pinigus reikėtų kalbėti - šios knygos kelyje į šviesą ir be to buvo nepaprastai gražių ir šiltų patyrimų, ji draugėn suvedė labai gražių žmonių būrį. Tikrai džiugu ir netikėta buvo sulaukti šiltų atsiliepimų iš Venesueloje gyvenančios žinomos lietuvių baltistės Jūratės Statkutės de Rosales, perskaičiusios knygą per vieną parą ir pareiškusių, kad būtina „Likimo išbandymus“ išversti į anglų, prancūzų ir ispanų kalbas - idant tiesa pasiektų Vakarų pasaulį, po šiai dienai nieko nežinančių apie tai, ką darė sovietai pavergtuose kraštuose, ir tokiu būdu pasitarnautų Lietuvai; sužinoti, kad knygą iš rankų į rankas keliauja per JAV, Kanadą, Vokietiją, kitas šalis; sulaukti gausybės laiškų - dėkojančių, linkinčių surasti galimybių parodyti šį tiesos liudijimą pasauliui...

- Gal tai šturpu, bet kančios patirtis, tapusi populiaria tema šiandieniam ciniškam pasaulyje, net nebūtinai savąja patirtimi besiremiančių rašytojų rankose virsta tiesiog „bestselerine“ tema, dvelkiančia labiau ne siaubu, o Holivudu. Koncentracijos stovyklas išgyvenę žydai jaučiasi įskaudinti ir papiktinti, žiūrėdami nūdienos meno šedevrus holokausto tema, neturinčius visiškai nieko bendra su jų išgyventa tikrove. Panašus jausmas turėtų apimti ir jus, sovietinio režimo kankinius, paskaičius kad ir tokią solidžią Prancūzijos premija įvertintą knygą kaip JAV pilietės Rūtos Šepetys romaną „Tarp pilkų debesų“, neva pasakojantis apie lietuvius tremtinius?

- Tiesa, juntu tokį pavojų. Nereikia nė tolimų Vakarų pasaulio šalių - Lietuvos vaikams pasakodama apie badą, apie tai, kad nė duonos kąsnio nebuvo, sulaukiau nustebusių klausimų: „O kuo batonas jums blogai?“

Skaitant minėtąją Rūtos Šepetys knygą man ištis jautėsi dirbtinumas. Kiek žinau, nors ta knyga redaktorės buvo gerokai pataisyta, bet daugelis tremtinių teigia, kad prasilenkta su tikrove. Iš tiesų tai ne atsiminimai, o romanas, kitokio žanro knyga. Ji nėra autorės išgyvenimų aprašymas, o leidyklos darbuotojų ir autorės padaryta. Aš buvau ne tremtinė, o politinė kalinė. Mano patirtis kitokia. Aš nesu literatūros specialistė, todėl negaliu to romano vertinti.

Apskritai koks rašymas gali būti apie lagerių išgyvenimus, jei leidėjai galvoja tik apie komercinę sėkmę, į rankraštį liepdami kuo daugiau meilės scenų įtraukti?

Prisimenu tas moteris šalia manęs Norilsko sukilimo metu - tas lietuvaite, ukrainietes, latves, estes, žydes, vokietes - stovinčias ratu, susiėmusias rankomis, beveik neturinčias vilties išlikti, bet pasiryžusias nepasiduoti. Pabandykit tai įsivaizduoti - pabaigę iššaudyti sukilėlius vyrus, kareiviai atsuka kulkosvaidžius į mus ir pareiškia: „Paskutinė galimybė - kurios dabar išeis už lagerio tvoros, liks gyvos, pasilikusios - bus sušaudytos“. Pabandykit įsivaizduoti, kad net po šių žodžių nė viena neišėjo. Mano draugei lietuvaitei buvo likę kalėti keturi mėnesiai, bet ji tą akimirką manosios rankos nepaleido. Nepaleido net ir tada, kai kareiviai armatūromis ėmė laužyti mums kaulus...

Kokios po viso to gali būti meilės ar sekso scenos? Kategoriškai pasakysiu - iš kančios negalima gaminti saldinių, tai nemoralu.

- Tačiau sunkus, bet sėkmingas jūsiškės knygos veržimasis skaitytojų širdžių link byloja ir šokią tokią viltį?

- Net ne šokią tokią - didelę, guodžiančią viltį. Esu juk ne rašytoja - paprasta gydytoja. Todėl šios knygos vertė - ne stilius, ne kompozicija, ne laki išmonė, o tik paliudyta tiesa. Todėl, kai žmonės mano knygą skaito, suprantu, kad jiems svarbus ne literatūrinis kūrinys, o jie patys vienas kitam dar svarbūs, svarbi jiems jų šalis, jų tėvų ir protėvių išlietos ašaros, prakaitas ir kraujas jiems tebėra svarbus.

Prieš keletą dienų buvo antrosios knygos laidos sutiktuvės Kaune - mano gimtajame mieste Aleksoto seniūnijoje. Atėjo daugybė anų laikų kaimynų, pažinojusių mano tėvus, atsimenančių mano vaikystę, buvusių klasės draugų, studijų draugų, atėjo su vaikais, su anūkais, šalėje vos tilpo žmonės, susirinko gausybė jaunimo - gavau vos panešamą glėbį gėlių, dainavo Birštono moterų choras, šoko Aleksoto liaudies ansamblis - planuotas valandos renginys nusitęsė į daugiau nei tris...

- Džiūgaujame dėl antrosios laidos, bet jos tiražas juk taip pat nedidelis - vos 400 egzempliorių. Pirmąjį tiražą išdovanojote visą, šis taip pat netruks ištirpti. O svajonė, kad šią knygą būtų galima surasti visose bibliotekose? O svajonė apie vertimus? Jos taip ir liks neišsipildžiusios?

- Vien mokyklų bibliotekų Lietuvoje yra 1200 - tai daugiau negu abu knygos tiražai drauge paėmus. Kalbant apie vertimus, domėjomės - tokios apimties vertimas į anglų kalbą kainuotų apie 25 000 litų. O dar redaktorius darbas, o dar pati leidyba... Apie galimybę patiems surinkti tokias sumas net kalbos būti negali. Manau, šis uždavinys tegalėtų būti įkandamas institucijai, ne privačiam žmogui. Nors, atvirai tariant, neįstengiu įsivaizduoti šalies ministerijų, Seimo ar Europos Parlamento darbuotojų, besirūpinančių šios knygos vertimų ir sklaidos reikalais...

Kaip jau bus - taip, svarbiausia,

manau, kad šią knygą panorėjusieji jau gali susirasti. Kas norės - galimybę perskaityti jau turės. Norėtųsi daugiau, bet ir tiek pakanka.

Man labai patinka knygų serijos, kurią perleistieji „Likimo išbandymai“ pradeda, pavadinimas: „Neparklupdyta Lietuva“. Jis daug ką pasako ir apie knygos kelionę link skaitytojų, ir apie viltis dėl Lietuvos ateities, pažadintas žmonių atsiliepimų, ir apie pačios Lietuvos nuolat atsikartojantį likimą visuomet gyvuoti mirtino pavojaus akivaizdoje, bet taip ir nesileisti parklupdomai.

▶ Jei dar pavyktų lietuviams atsikratyti tos kaustančios, darbuotis ir tauriai gyventi trukdančios baimės dėl asmeninės gerovės ir savo kailio - būtume nepalaužiami

- Nujaučiat ateinant ir dar vieną tautinio pakilimo bangą Lietuvoje?

- Ne tik nujaučiu, bet akivaizdžiai pastebiu to pakilimo ženklų. Jei dar pavyktų lietuviams atsikratyti tos kaustančios, darbuotis ir tauriai gyventi trukdančios baimės dėl asmeninės gerovės ir savo kailio - būtume nepalaužiami.

Pamenu 1988 liepos 9 d. eitynes dar Lietuvai neatgavus nepriklausomybės. Į gatves išėjo daugiau nei šimtas tūkstančių žmonių, jų rankose plėvėsavo gausybė pačių pasisūtytų vėliavų. Tada - nieko nebijojom. O šių metų vasario 16 d. negalėjau atsistebėti eitynėmis Kaune - eina mergaitės tautiniais drabužiais, nešinos trispalvėmis, o jas lyg kalines lydi gausus ginkluotų policininkų pulkas. Ko tad valstybės struktūros bijo? Trispalvės vėliavos? Skanduojamo žodžio: Lietuva? Savo šalį mylinčio savos tautos jaunimo? Eisenos žengiančių vaikų?

O per žinias politikai kalba: „Mes esam parengę jums leistinus maršrutus eisenai“. Kokius dar maršrutus? Ar aš savo Tėvynėje negaliu nors ir kasdien pagarbiai nešiotis savo valstybės vėliavą? Vilkėti tautinius drabužius? Negaliu taip pasiūšusi eiti prospektu? Galiu. Nes gyvenu laisvoje, nepriklausomoje savo Lietuvoje.

Ypač skaudu išgirsti žiniasklaidoje pasigirstantį epiteta „fašistai“, skirtą eisenos dalyvaujantiems žmonėms apibūdinti. Tuo pačiu žodžiu mane vadino sovietų lagerių prižiūrėtojai, dalbomis laužė mums kaulus, o dabar už tą patį - už meilę Tėvynei - ir vėl kai kas taip mūsų žmones vadina.

Tikiu, kad tai tik laikinos drumzlės. Tikiu, mano knygoje cituoti poeto Bernardo Brazdžionio žodžiai - nepalyginti stipresni: „Iš mūsų žemės niekas mūsų neišrovė/ Ir niekas amžiais neišraus“.

O moteriai ne tik gėlių reikia

Kada vyrui sveikinti mylimą ar bendradarbę moterį? Kada jai įteikti gėlių? Tarptautinė moters diena - lyg ir sovietmečio palikimas, Sv.Valentino - lyg ir dirbtinė amerikietiška. Yra dar gegužės 13-oji - pamiršta lietuviška Mildos, meilės deivės diena. Kada ta tikroji progą? O moters ne progų laukia. Pagarbai, meilė, švelnumui progų nereikia.

Apie tai prie ŽALGIRIO NACIONALINIO PASIPRIEŠINIMO JUDĖJIMO apskritojo stalo diskutavo Higienos instituto Visuomenės sveikatos tyrimų skyriaus vadovė Laura NARKAUSKAITĖ, asmeninių finansų specialistė Odetta BLOŽIENĖ, olimpinė čempionė Daina GUDŽINEVIČIŪTĖ ir etnomuzikologė Loreta SUNGAILIENĖ. Diskusiją vedė Gediminas JAKAVONIS.

G.JAKAVONIS: Labai nustebau, kai pavarčiau tyrimų medžiagą, kad kas ketvirta moteris Lietuvoje gyvena su vyro išdužytais dantimis. Man tai protu nesuvokiama dalykai.

L.NARKAUSKAITĖ: Pasaulyje viena iš keturių moterų tikrai bent kartą gyvenime yra nukentėjusi nuo smurtaujančio vyro ar buvusio jo išprieivaita. Mūsų tyrimas parodė tai, mes bendravome su vyrų smurtą patyrusiomis moterimis, bet didesnė dalis jų patiria psichologinį smurtą, nuo kurio nėra vienas įstatymas negalėtų jų apsaugoti.

Labai norėtume atkreipti dėmesį, kad ne tik Moters diena, ne tik vasario 14-ąją ar meilės deivės Mildos diena mes prisimintume, kad moteris vis dėlto yra moteris ir mūsų giminės tėsėja.

Aš pati labai nustebau, kad beveik pusė, apie 45 proc., smurtą patyrusių moterų nesikreipia pagalbos, jos tikisi, kad joms atleisus jų partneris pasitaisys, kad jis bus geresnis, atneš pinigų. Kita pusė gyvena taip dėl vaiku. Moters turbut tokia dalia gyventi dėl vyro ir vaiku. Nors čia šiek tiek pašaržavau, bet toks yra mūsų moterų likimas, kad ir ką mes darome, pagal tyrimus, atliekamus Lietuvoje nuo 1994 metų, nematyti tendencijos, kad smurtas prieš moterį mažėtų.

G.JAKAVONIS: Kalbant Lietuvoje apie vyrų ir moterų teises, Skandinavija nurodoma kaip pavyzdys, kur labai gerai suregulavotuoti šie dalykai, esą ten lyg ir mažiau pažeidžiamos teisės. Skandinavijoje lygios vyrų ir moterų teisės, bet kas atsitiko, kad skandinavų

Kalbant apie moterų finansinę situaciją Lietuvoje galima pasakyti, kad ji gerėja, ir žiūrint į kitus rodiklius, pavyzdžiui, aukštąjį išsilavinimą, galima pastebėti, kad kur kas daugiau moterų įgyja aukštąjį išsilavinimą, magistrantūrą baigia daugiau kaip 60 proc. moterų, merginų, o mažesnė dalis vaikinių. Lietuvoje daugėja moterų užimamų vadovaujamų pareigų. Ir nors tai vyksta ne taip sparčiai, kaip norėtųsi, bet, tarkim, pažvelgus į Seimo narių skaičių, matyti, kad moterų kiekiškai metais išrenkama vis daugiau.

G.JAKAVONIS: O ar tiksliną nustatyti kvotas, kaip iš Vakarų ateina, kad per Seimo rinkimus partijose turėtų būti tiek vyrų ir tiek moterų?

Labai noriu pritariu minčiai, kad žmogų derėtų vertinti pagal kompetenciją, o ne pagal lytį, o grįžtant prie sporto šakos, jūs nu-sišaipėte iš sunkiosios atletikos, o štai mes pusiau rimtai, pusiau juokais diskutavome apie vyrų sinchroninį plaukimą ir apie vyrų meninę gimnastiką. Jeigu atsirastų norinčiųjų, tai būtų derėtų tas sporto šakas taip pat kultivuoti. Jeigu tokių norinčiųjų būtų, susiburtų klubas, neturėtumėm teisės jų nepriimti į vieną ar kitą federaciją.

G.JAKAVONIS: O ar tiksliną nustatyti kvotas, kaip iš Vakarų ateina, kad per Seimo rinkimus partijose turėtų būti tiek vyrų ir tiek moterų?

▶ Labai norėtume atkreipti dėmesį, kad ne tik Moters dieną prisimintume, kad moteris vis dėlto yra moteris

Laura NARKAUSKAITĖ
Higienos instituto Visuomenės sveikatos tyrimų skyriaus vadovė

O.BLOŽIENĖ: Aš manau, kad bet kokių atvejų žmogus turėtų būti vertinamas ne pagal lytį, o pagal kompetenciją. Ir tikrai nemanau, kad kvotos išspręš vienokias ar kitokias problemas.

G.JAKAVONIS: Kiek dabar moterų yra nacionalinių olimpinio komitetų prezidentės?

D.GUDŽINEVIČIŪTĖ: Mano žiniomis, Europoje yra dar viena - tai Bulgarijos olimpinio komiteto prezidentė (Stefka Kostadinova - red. past.). Apie pasaulį tiksliai pasakyti negaliu, bet didžioji dauguma, bent 90 proc., tikrai yra vyrų.

G.JAKAVONIS: Esi sportininkė, kada kalbama apie vyrų ir moterų lygybę sporte, man

▶ Biudžeto valdymas yra labai svarbus todėl, kad tai yra viena pagrindinių priežasčių, dėl ko poros išsiskiria

Odetta BLOŽIENĖ
Asmeninių finansų specialistė

kyla daug klausimų. Tarkim, moterų sunkioji atletika.

D.GUDŽINEVIČIŪTĖ: Tai čia ir yra tos lygios teisės, jų kiekviena moteris apsisprendžia, nori ji užsiimti tokia sporto šaka ar ne.

G.JAKAVONIS: Loreta, esate daugiavaikė mama, buvote apdovanota ordinu „Už nuopelnus Lietuvai“ medaliu. Norėtu išigirti jūsų mintis apie tradicinę šeimą, nes pati esate tarsi tautiškuomo etalonas.

L.SUNGAILIENĖ: Aišku, man labai priimtinos yra tradicinės šeimos vertybės, pati stengiuosi savo šeimoje tas vertybes įgyvendinti, puoselėti, raginu tai daryti savo aplinkinius žmones.

Iš tiesų mums šiandien labai reikėtų atsigręžti į mūsų tradicines vertybes, į tam tikrus tradicinės kultūros dalykus, prisiminti, kokia buvo šeima anksčiau, galbūt mes galime ko nors iš jos pasimokyti. Pirmiausia pagarbos įvairioms tautoms, pagarbos patirčiai ir pagarbos moteriai, moteriai kaip motinai, kaip gimdytojai, kaip žemės simboliui, nes žemė ir maitintoja, ir gimdytoja. Juk moteris buvo namų vidaus rūstytoja, visuomenės, visos bendruomenės dvasinės kultūros pamatas. Tokia ji yra ir šiandien.

Ant moterų pečių šiais laikais gulia labai daug ir moteriai, mamai, močiutei, prosenelėi vienas laikas yra skirtas viskam. Jeigu moteris yra tikrai veikli, atsakinga savo šeimai ir visuomenei, tai ji laiką turi paskirstyti ir savo šeimai, ir savo karjerai. Mat šiais laikais tikrai neuztenka vi-dutinei šeimai, kad vien tik vyras gerai uždirbtų. Abu tėvai turi gerai uždirbti, nes poreikį yra daug, vaikus išmoksinti yra gana brangu, į juos reikia investuoti ir abu tėvai turi labai viliamės, kad sprendimas jas išbraukti nebus priimtas.

G.JAKAVONIS: Bet štai imtynes, tradicinę šaką, ruošiamasi išbraukti iš olimpinės programos.

D.GUDŽINEVIČIŪTĖ: Pasaulio čempionatai daugiau priklauso nuo tarptautinės federacijos, o kalbant apie olimpinės žaidynes, apie vienos ar kitos sporto šakos įtraukimą, yra olimpinės chartijos, griežtai nustatytos taisyklės, kiek turi būti kultivuojančių šalių, kuriuose žemynuose ir kaip tai turi būti. O dėl imtynių, tai mes labai viliamės, kad sprendimas jas išbraukti nebus priimtas.

G.JAKAVONIS: Paklausiu nesulilaikes - o kaip dėl moterų imtynių?

D.GUDŽINEVIČIŪTĖ: Kalbant apie lygybę, aš vis prisimenu

▶ Juk mes pačios leidžiame, kad vyrai visaip mus išnaudotų. Tai pirmiausia pačios save turėtume gerbti

Loreta SUNGAILIENĖ
Etnomuzikologė

valdymas arba sutarimas dėl pinigų yra labai svarbus todėl, kad finansai yra ta tema, kurios žmonės labiausiai vengia, ir tai yra viena pagrindinių priežasčių, dėl ko šeimoje kyla konfliktai ir poros išsiskiria. Atsiradusi finansinė neįtikimybė, viena vertus, galbūt atrodo kaip nedidelis nusizengimas. Moterys yra labiau linkusios pagražinti pirkinį - kosmetikos, drabužių, avalynės - kainas, tačiau vyrai yra linke pirkti didesnius pirkinius nepamirę su savo antromis pusėmis, slėpti santeapas.

Jeigu jau taip norėtume griežtai įvertinti, tai yra blogai. Mes turime suprasti, kad pinigai užtikrina vienokią ar kitokią žmogaus gyvenimo kokybę ir kad mums reikia rūpintis tik santeapų didėjimu, kad jos vėliau užtikrintų vaikų mokslus arba senatvę. Ir šeimos emocijoms, sprendžiant pinigų klausimą, ne vieta, nes kaltinimais, kad vienas išleidžia daugiau, o kitas uždirba per mažai, tikrai nieko neišspręsi.

▶ Prisiminkim mūsų ir viso pasaulio klasikų kūrinis, kad iš tiesų moters jokių būdu neturėjo didesnių teisių

Daina GUDŽINEVIČIŪTĖ
Olimpinė čempionė

G.JAKAVONIS: Kokios yra smurto prieš moteris priežastys?

L.NARKAUSKAITĖ: Kaip rodo rezultatai, ypač provincijoje, kurioje ir neįmanoma iki galo atskleisti smurto paveikslu, mat tai mažas miestelis ar kaimelis, kuriame tu bijai pasakyti, kad tave muša.

Fizinis smurtas, kaip mes patybedžėje, labiausiai susijęs su tuo, kad vyras vartoja alkoholį, ir dažnai, tris ir daugiau kartų per savaitę. Tokia mūsų tyrimo statistika. Moteris uždirba nepakankamai, ji turi prašyti pinigų vyro, o jis ir psichologiškai, ir ekonomiškai prieš ją turi galią ir moteris tuo atveju vėl tradiciškai galvoja apie savo vaikus, apie tai, kaip išsaugoti šeimą, ir ji tam pasiduoda. Dau-

▶ Juk mes pačios leidžiame, kad vyrai visaip mus išnaudotų. Tai pirmiausia pačios save turėtume gerbti

Loreta SUNGAILIENĖ
Etnomuzikologė

valdymas arba sutarimas dėl pinigų yra labai svarbus todėl, kad finansai yra ta tema, kurios žmonės labiausiai vengia, ir tai yra viena pagrindinių priežasčių, dėl ko šeimoje kyla konfliktai ir poros išsiskiria. Atsiradusi finansinė neįtikimybė, viena vertus, galbūt atrodo kaip nedidelis nusizengimas. Moterys yra labiau linkusios pagražinti pirkinį - kosmetikos, drabužių, avalynės - kainas, tačiau vyrai yra linke pirkti didesnius pirkinius nepamirę su savo antromis pusėmis, slėpti santeapas.

Jeigu jau taip norėtume griežtai įvertinti, tai yra blogai. Mes turime suprasti, kad pinigai užtikrina vienokią ar kitokią žmogaus gyvenimo kokybę ir kad mums reikia rūpintis tik santeapų didėjimu, kad jos vėliau užtikrintų vaikų mokslus arba senatvę. Ir šeimos emocijoms, sprendžiant pinigų klausimą, ne vieta, nes kaltinimais, kad vienas išleidžia daugiau, o kitas uždirba per mažai, tikrai nieko neišspręsi.

▶ Prisiminkim mūsų ir viso pasaulio klasikų kūrinis, kad iš tiesų moters jokių būdu neturėjo didesnių teisių

Daina GUDŽINEVIČIŪTĖ
Olimpinė čempionė

G.JAKAVONIS: Kokios yra smurto prieš moteris priežastys?

L.NARKAUSKAITĖ: Kaip rodo rezultatai, ypač provincijoje, kurioje ir neįmanoma iki galo atskleisti smurto paveikslu, mat tai mažas miestelis ar kaimelis, kuriame tu bijai pasakyti, kad tave muša.

Fizinis smurtas, kaip mes patybedžėje, labiausiai susijęs su tuo, kad vyras vartoja alkoholį, ir dažnai, tris ir daugiau kartų per savaitę. Tokia mūsų tyrimo statistika. Moteris uždirba nepakankamai, ji turi prašyti pinigų vyro, o jis ir psichologiškai, ir ekonomiškai prieš ją turi galią ir moteris tuo atveju vėl tradiciškai galvoja apie savo vaikus, apie tai, kaip išsaugoti šeimą, ir ji tam pasiduoda. Dau-

valdymas arba sutarimas dėl pinigų yra labai svarbus todėl, kad finansai yra ta tema, kurios žmonės labiausiai vengia, ir tai yra viena pagrindinių priežasčių, dėl ko šeimoje kyla konfliktai ir poros išsiskiria. Atsiradusi finansinė neįtikimybė, viena vertus, galbūt atrodo kaip nedidelis nusizengimas. Moterys yra labiau linkusios pagražinti pirkinį - kosmetikos, drabužių, avalynės - kainas, tačiau vyrai yra linke pirkti didesnius pirkinius nepamirę su savo antromis pusėmis, slėpti santeapas.

Jeigu jau taip norėtume griežtai įvertinti, tai yra blogai. Mes turime suprasti, kad pinigai užtikrina vienokią ar kitokią žmogaus gyvenimo kokybę ir kad mums reikia rūpintis tik santeapų didėjimu, kad jos vėliau užtikrintų vaikų mokslus arba senatvę. Ir šeimos emocijoms, sprendžiant pinigų klausimą, ne vieta, nes kaltinimais, kad vienas išleidžia daugiau, o kitas uždirba per mažai, tikrai nieko neišspręsi.

▶ Prisiminkim mūsų ir viso pasaulio klasikų kūrinis, kad iš tiesų moters jokių būdu neturėjo didesnių teisių

Daina GUDŽINEVIČIŪTĖ
Olimpinė čempionė

G.JAKAVONIS: Europos Sąjunga mums moka pinigų už tai, kad žemė dirvonuota, kad mes nieko nesodintume. Žmonės, kurie augo prieš 50 metų visai kitame peizaže tarp laukų išdirbtų, jie vienaip ar kitaip keičiasi. Panašios tendencijos ateina ir į mūsų ekonomiką - mes reikalingi kaip pigi darbo jėga ir kaip rinka.

L.SUNGAILIENĖ: Matyt, kažkodėl mes dažniausiai pasirenkame tuos dalykus, kurie nėra patys geriausi mūsų šaliai, mūsų tau-

▶ Juk mes pačios leidžiame, kad vyrai visaip mus išnaudotų. Tai pirmiausia pačios save turėtume gerbti

Loreta SUNGAILIENĖ
Etnomuzikologė

valdymas arba sutarimas dėl pinigų yra labai svarbus todėl, kad finansai yra ta tema, kurios žmonės labiausiai vengia, ir tai yra viena pagrindinių priežasčių, dėl ko šeimoje kyla konfliktai ir poros išsiskiria. Atsiradusi finansinė neįtikimybė, viena vertus, galbūt atrodo kaip nedidelis nusizengimas. Moterys yra labiau linkusios pagražinti pirkinį - kosmetikos, drabužių, avalynės - kainas, tačiau vyrai yra linke pirkti didesnius pirkinius nepamirę su savo antromis pusėmis, slėpti santeapas.

Jeigu jau taip norėtume griežtai įvertinti, tai yra blogai. Mes turime suprasti, kad pinigai užtikrina vienokią ar kitokią žmogaus gyvenimo kokybę ir kad mums reikia rūpintis tik santeapų didėjimu, kad jos vėliau užtikrintų vaikų mokslus arba senatvę. Ir šeimos emocijoms, sprendžiant pinigų klausimą, ne vieta, nes kaltinimais, kad vienas išleidžia daugiau, o kitas uždirba per mažai, tikrai nieko neišspręsi.

▶ Prisiminkim mūsų ir viso pasaulio klasikų kūrinis, kad iš tiesų moters jokių būdu neturėjo didesnių teisių

Daina GUDŽINEVIČIŪTĖ
Olimpinė čempionė

Fizinis smurtas, kaip mes patybedžėje, labiausiai susijęs su tuo, kad vyras vartoja alkoholį, ir dažnai, tris ir daugiau kartų per savaitę. Tokia mūsų tyrimo statistika. Moteris uždirba nepakankamai, ji turi prašyti pinigų vyro, o jis ir psichologiškai, ir ekonomiškai prieš ją turi galią ir moteris tuo atveju vėl tradiciškai galvoja apie savo vaikus, apie tai, kaip išsaugoti šeimą, ir ji tam pasiduoda. Dau-

valdymas arba sutarimas dėl pinigų yra labai svarbus todėl, kad finansai yra ta tema, kurios žmonės labiausiai vengia, ir tai yra viena pagrindinių priežasčių, dėl ko šeimoje kyla konfliktai ir poros išsiskiria. Atsiradusi finansinė neįtikimybė, viena vertus, galbūt atrodo kaip nedidelis nusizengimas. Moterys yra labiau linkusios pagražinti pirkinį - kosmetikos, drabužių, avalynės - kainas, tačiau vyrai yra linke pirkti didesnius pirkinius nepamirę su savo antromis pusėmis, slėpti santeapas.

Jeigu jau taip norėtume griežtai įvertinti, tai yra blogai. Mes turime suprasti, kad pinigai užtikrina vienokią ar kitokią žmogaus gyvenimo kokybę ir kad mums reikia rūpintis tik santeapų didėjimu, kad jos vėliau užtikrintų vaikų mokslus arba senatvę. Ir šeimos emocijoms, sprendžiant pinigų klausimą, ne vieta, nes kaltinimais, kad vienas išleidžia daugiau, o kitas uždirba per mažai, tikrai nieko neišspręsi.

▶ Prisiminkim mūsų ir viso pasaulio klasikų kūrinis, kad iš tiesų moters jokių būdu neturėjo didesnių teisių

Daina GUDŽINEVIČIŪTĖ
Olimpinė čempionė

G.JAKAVONIS: Europos Sąjunga mums moka pinigų už tai, kad žemė dirvonuota, kad mes nieko nesodintume. Žmonės, kurie augo prieš 50 metų visai kitame peizaže tarp laukų išdirbtų, jie vienaip ar kitaip keičiasi. Panašios tendencijos ateina ir į mūsų ekonomiką - mes reikalingi kaip pigi darbo jėga ir kaip rinka.

L.SUNGAILIENĖ: Matyt, kažkodėl mes dažniausiai pasirenkame tuos dalykus, kurie nėra patys geriausi mūsų šaliai, mūsų tau-

rimas ir kad šeimoje, svarbiausia, vryrautį darla, santarvė. Dar šiais laikais trūksta mūsų moteriai laiko sau ir vaikams, savo šeimai, nes tikrai daug dirbam, tikrai daug įvairios veiklos turim, daug apsiimam, nes daug reikia.

G.JAKAVONIS: Daug ir padarot, bet kaip viską spėjate? **L.SUNGAILIENĖ:** Spėju ne viską, ir šeima būna nuskriausta. Aišku, patardama kitiems, pirmiausia patariu ir sau, ir tikrai negaliu pasakyti, kad viskas pavyksta taip gerai, kaip norisi, bet aišku, stengiamės.

Dar manau, kad mama iš tiesų gali turėti net ir daug laiko savo šeimai, bet jis turi būti kokybiškas, prasmingas, nuoširdus, su meile dovanotas tikras, malonus bendravimas. Ir dar labai trūksta mūsų moterims pagarbos sau. Tie visi moterų pasidavinėjimo, viešio kūno, dvasios ir ko tik nori apsinuoginimo dalykai yra pirmiausiai nepagarbos sau, nepagarbos moteriai, moteriškumui ženklas, moters kulto žeminimas.

Bet juk Europos Sąjungos duoda įvairių galimybių, bet ar mes sugebame visomis jomis pasinaudoti? Ir, žinoma, galbūt stodami Europos Sąjungą ne viską žinojome, kas bus, kas mūsų laukia ir ar sugebėsime atsilaikyti visokiems įtakoms ir visokiems gundantiems pasiūlymams, kurie galbūt mums visai ir nereikalingi, kurie gali mums ir pakenkti.

Iš tiesų reikėtų atsižvelgti į tikrus lietuviškus dalykus ir pagalvoti, ką mes galime sugražinti ir padaryti, kad būtų geriau ir šeimai, ir mūsų visuomenei, ir mūsų žemės ūkiui, ir miestui, kaimui. Bet pirmiausia reikia išmokti bendrauti, bendradarbiauti mums tarpusavyje, tas pats ir vyru su moterimi.

Aš iš tiesų visada esu linkusi sakyti, kad pradėjime pirmiausia nuo savęs, nuo savo šeimos, nuo savo įstaigos, savo kaimelio, miestelio. Nereikia laukti, kol kas nors iš viršaus mums atsiųs kokį nurodymą. Iš Europos Sąjungos jau daug išmokyti turime, kurie mums nepateisina, tada patys turime kurti kažkokius nurodymus ir bandyti.

D.GUDŽINEVIČIŪTĖ: Grįžkime prie temos apie moterų teises. Nors daug kas sako, kad „mūsų laikais taip nebuvo - ir gerbėm, ir negėrėm, ir nemušėm, nes kriau-dėm“, bet prisiminkim mūsų ir viros pasaulio klasikų kūrinius, kad iš tiesų moters jokių būdu neturėjo didesnių teisių - tą rodo ir ta pati moje, sugebės išlaikyti savo šeimoje santarvę, darną. Bet nebūtinai - juk gimsta moterų įvairių, su įvairiais požiūriais, įvairiais politiniais, galų gale įvairios fizinės iš-tvermės. Vienos galbūt ir gimsta kariauti, galbūt joms tai lemta. Bet, žinoma, tai nėra bendros ten-dencijos.

G.JAKAVONIS: Lietuvos prezidentė yra moteris. Ką ji turi padaryti, kad būtų taip, kaip jūs norite?

L.NARKAUSKAITĖ: Iš tikrų tai ne prezidentės ir ne valdžios darbas, nes, kaip ir kiekviena čia bandėme pasakyti, pirmiausia pradedame nuo savęs, nuo šeimos.

Kaip jau minėjau, kaip mūsų tyrimo rezultatai parodė, jeigu moteris patyrė savo šeimoje smurtą, yra tikimybė, kad ir jos sukurtoje šeimoje bus smurtaujama. Suvo tyrimu mes tikrai nenorėjome sulygti vyrų ir moterų teisių, o norėjome parodyti, kad moterį reikia gerbti, kad šiuo metu ji yra pažeidžiama, pažeidžiama grupėje. Vyras, nors jis ir galva, bet jis jaučiasi aukščiau negu kaklas, ir dėl to jis, dėl menkniekių, kaip mūsų statistika rodo, pvz., kad susipyko su draugais, jaučiasi prieš juos menkas, todėl savo moteriai ir rodo jėgą.

Tad, manau, ne prezidentė, ne valdžia, o tikrai kiekvienas šeimoje turėtų susitvarkyti. Ir pradėti reikia šiandien, nors šiandien mes to rezultato nepamatysime. To gėrio, kuri mes šiandien pradėtume, hipotetiškai maštant, da-lį galbūt mūsų provaikiaičiai pamatytų. Jeigu tik mes galėtume bent jau išsilaikyti, negrimzti giliau į tą lūną, kuris yra labiau priimtinas. Mes turime atsirinkti, ko mums reikia šeimoje ir ko mums nereikia.

L.SUNGAILIENĖ: Kita vertus, be valdžios palaikymo, be pagarbos šeimai ir pirmiausiai daugiavaikėi šeimai irgi nieko nebus.

Parengė Žilvitė KVARACIJEJENĖ

Visa filmuota medžiaga tinklalapyje w.w.suzalgiriu.lt

Aviamodeliavimo pradininkas P.Motiekaitis

Nuo seno sakoma, kad veržlaus proto, didelių gabumų, kūrybingos asmenybės negali pasidžiaugti ilgu amžiumi, nes jie savo gyvybinę energiją išnaudoja greičiau, skubėdami sukurti ir palikti žmonijai ką nors naujo, neturėto, ar bent patobulinti tai, ką jie jau turi. Matyt, tai tiesa. Tačiau veltui šitai būtų mėginama priminti tokioms asmenybėms, nes neabejotinai sektų atsakymas, kad ilgai, bet nenaudingai rusenti šioje Žemėje - ne toks jų tikslas.

Danielius BALČIŪNAS
Garbės kraštotyrininkas

Šių metų sausio 29 dieną Petriui Motiekaičiui būtų sukakę 93 metai (o kodėl gi ne? Juk vien Šiaulių mieste ir rajone šiandien gyvena kone dvi dešimtys šimtmečių!) Deja, gabus, pasauliniu mastu savo aviamodeliais bei jų skraidymo galimybėmis garsinęs Lietuvą P.Motiekaitis nesulaukė net 70-ies (1920-1988).

„Mankštink protą nuo mažumės“

Vargu ar praėjusio šimtmečio ketvirtą dešimtmetį Smilgių valsčiaus Manaitų kaimo (dabar - Radviliškio rajonas) paaugliai žinijo šį dar erų sandūroje gyvenusio garsaus romėnų filosofo, imperatoriaus Nerono mokytojo Senekos patarimą, kai, susidomėję savo bendraamžio Motiekaičių Petriuko daromais lėktuvėliais, įkūrė aviamodeliuotojų būrelį. Labiau tikėtina, kad tokį berniukų entuziazmą pažadino vos prieš porą metų pasaulį nustebinę lietuviai lakūnai - S.Darius ir S.Girėnas, nors ir savo gyvybių kaina, bet pirmieji nugalėję Atlantą. Kas tada Lietuvoje su pasididžiavimu, nors ir pro ašaras, nedainavo apie jų žygdarbį sukurtų dainų!

Galima tik įsivaizduoti, koks jaunesiems aviamodeliuotojams buvo netikėtas džiaugsmas, kai, sužinojęs apie būrelio veiklą, juos aplankė žinomas lakūnas - Stasys Jurevičius! O 1936 metų 1-ajame žurnalo „Lietuvos sparnai“ numeryje jie jau skaitė būrelio organizatoriaus P.Motiekaičio sukurtą modelio aprašymą:

„Sklandytuvo liemuo padarytas iš pušinių lentelių. Sparnai priklijuoti, į galus siaurėja ir baigiasi kartoniniais lankais. Sparnams yra duota didoka „V“ forma. Pavaža padaryta iš alksnio. Vairas - iš pušinių laistvėlių. Modelio svoris - 100 gramų“.

Jaunesiems kūrėjams tai buvo didelis paskatinimas. Ypač aprašyto modelio autoriui.

Paskui svajonę

Taip Manaitų kaimo gabus valstiečių vaikas, palaikomas tėvų, neatsilikdamas nuo savo svajonės, žengė toliau mokslo keliu: Šeduvos progimnazija, Panevėžio gimnazija. O 1936 m. jis jau dalyvauja Kaune vykusiose aviamodeliuotojų varžybose ir savo schematiniais modeliais laimi pirmąją vietą! Gavęs Lietuvos aeroklubo stipendiją, P.Motiekaitis įstoja į Kauno aukštesnią-

► Petras Motiekaitis su Šiaulių Jaunųjų technikų stoties aviamodelistais (1982 m.)

ją technikos mokyklą (vėliau peraugusią į Kauno politechnikos institutą - Lietuvos inžinierių kalvę). Čia jis įgyja inžinieriaus mechaniko specialybę, o keliaudamas toliau paskui savo svajonę, baigia Nidos sklandymo mokyklą, įgydamas sklandytojo B piloto vardą. 1938-1939 m. jis lanko prie Lietuvos aeroklubo lakūnų apmokymo kursus ir, būdamas aštuoniolikmetis, jau savarankiškai skraido mokomaisiais lėktuvais, Lietuvos aviamodeliuotojų rinktinėje dalyvauja Tarptautinėse mažosios aviacijos modelių varžybose Suomijoje ir Baltijos varžybose Kaune.

Dar iki karo P.Motiekaitis padaro daugybę įvairiausių konstrukcijų modelių, pasižyminčių puikiais aerodinaminėmis savybėmis. Tai: „Nida2“, „Vida4“, „Libelle4“, „Libelle6“, „Lithuanica2“, „Manaitai5“, „Darius4“.

1941 metais P.Motiekaitis, kaip inžinierius-konstruktorius, dirbo Kauno karo aviacijos dirbtuvėse pas garsų Lietuvos lėktuvų konstruktorių brigados generolą Antaną Gustaitį (beje, tais pačiais metais bolševikų nužudyta Maskvos kalėjime). Jei tas bendravimas būtų buvęs ilgesnis, P.Motiekaitis neabejotinai būtų dar labiau išgarsinęs Lietuvą aviakonstruktorių pasiekimais.

Karo metus P.Motiekaitis praleido kaime, gyvendamas tėviškėje. O pokario metais vėl ėmėsi savo mėgstamos veiklos. Jau 1945 metais, atgaivinęs Panevėžio gimnazijoje kadaise savo įsteigtą aviamodeliuotojų būrelį, dirba su moksleiviais. O 1947-aisiais vėl dalyvauja aviamodeliavimo varžybose ir tampa prizinininku. Su kitais dviem pasižymėjusiais draugais vyksta į TSRS varžybas, kur tiesiog nustebina savo modelių kokybe. Jis įtraukiamas į sąjungos rinktinę. O kitais metais nuvykęs į sąjungines varžybas jau tampa dukart čempionu: pasiekia skridimo trukmės ir nuotolio rekordus. Trečioje sąjunginėse varžybose jis su savo sraigatasparsių (su guminiiais varikliais) modeliais vėl

pasiekia du rekordus, kurie jau artėja prie pasaulinių! Tų, kurių du pirmieji (modelio skrydžio trukmės ir nuotolio) jam buvo oficialiai pripažinti 1963 metais ir kuriuos jis toliau didino, tobulindamas savo modelius (sukūrė net keletą labai originalių hidrolėktuvų modelių; jo sukurti modeliai saugomi Lietuvos aviacijos muziejuje Kaune. Daug savo aviamodelių brėžinių jis pats yra perdavęs Šiaulių apskrities archyvu). Iki 1981 metų jo pasiektų rekordų kraitė jau buvo milžiniška: 16 pasaulio ir 22 TSRS!

Gal skraidymo paslaptimis sudomino... drugeliai?

1949 m. P.Motiekaitis pradėjo dirbti pagal savo specialybę Šiaulių „Elnio“ kombinate. Čia vyriausiojo konstruktoriaus poste jis ir triūsė iki savo gyvenimo galo - 1988 metų. Beje, mane, šio rašinio autorių, tokias pat pareigas ėjusį Šiaulių baldų kombinate „Venta“, bendri interesai ir suvedė į pažintį su tuo įdomiu, jau turinčiu didelę to darbo praktinę patirtį specialistu, pasiekusiu net išradėjo statusą. Jis buvo kuklus, mandagus, draugiškas žmogus, niekada nesigiriantis savo pasiekimais. Jo patarimais naudojosi Kauno politechnikos instituto filialo Šiauliuose dėstytojai ir studentai. Jo netektis sujaudino ne tik šiauliečius; apie šio žmogaus nu-

veiktus darbus gana gerai žinojo Lietuvos visuomenė. Tik... gal ne apie visus.

1983 metais į mane, kaip į kraštotyrininką šiaulietį, laiškų kreipėsi Lietuvos mokslų akademijos rankraštyno vedėja E.Treininė. Ji rašė, kad, tvarkydama saugojimui perduotą garsiojo gamtininko prof.Tado Ivanausko archyvą, radusi didelį pluoštą (net 30) iš Šiaulių kažkokio Petro Motiekaičio ilgus metus profesoriui siuntinėtų laiškų, kurių pagrindinė tema - apie drugius. Ji teiravosi: ar gali būti, kad garsus aviamode-

► Petras, būdamas aštuoniolikmetis, jau savarankiškai skraido mokomaisiais lėktuvais, Lietuvos aviamodeliuotojų rinktinėje dalyvauja Tarptautinėse mažosios aviacijos modelių varžybose

liuotojas ir drugių gaudytojas - tas pats žmogus? Gavusi mano patvirtinimą, ji pareiškė, kad rankraštynei labai reikėtų turėti ir prof. T.Ivanausko laiškus, rašytus P.Motiekaičiui. Bet kai apie tai kolegai pasakiau, jis suabejojo: su tais laiškais - su įvairiais patarimais, pastebėjimais, pasiteiravimais (siuntinėtais net 18 metų!), kurių jis turįs net 37, nenorėtų skirtis! Pagaliau sutarėme: reikia padaryti jų kopijas, o originalus vis dėlto geriau atiduoti rankraštynei. Taip ir buvo padaryta. Taip 67 laišškai, kadaise su gamtininkams svarbia informacija keliavę atskirai, dabar saugiai guli kartu.

Išties P.Motiekaitis buvo ir didelis gamtos mylėtojas. Jo ekskursijų į gamtą palydovas visuomet būdavo fotoaparatas ir... jo vien-

turtė dukra Vida (jos vardą jis davė ir vienam savo aviamodeliui), kurią nuo vaikystės skatino gamtą ne tik stebėti, bet ir fiksuoti fotografuojant. Didelis P.Motiekaičio dėmesys gamtoje buvo skirtas drugiams. Kodėl? Kai pamąstai, nejučia atklysta mintis: ar ne šie be jokių variklių žavingai ore plasnajantys padarėliai juos nuo vaikystės stebėti mėgusiam Petriukui ir pakišo mintį sukurti kažką panašaus, dirbtinio?..

Besistengdamas užfiksuoti kuo tikresnes, kuo įvairesnes šių vabzdžių spalvas, jis net išrado, kaip patobulinti spalvotos nuotraukos techniką (yra gavęs net dviejų išradimų spalvotoje fotografijoje teises). Jo surinkta didelė drugių kolekcija šiandien saugoma Vilniaus universitete, kaip ir jo sudarytas drugių atlasas.

Tėvo ugdyta gamtai meilė dukrai turėjo didelį poveikį. Baigusi vidurinę, ji pasirinko gamtos mokslų studijas Vilniaus universitete. Jas baigusi, grįžo į Šiaulius ir pradėjo darbą Šiaulių pedagoginiame institute (dabar - Šiaulių universitetas). Šiandien ji - profesorė, diegianti gamtos meilę jaunimui, daug laiko skirianti universiteto Botanikos sodo plėtrai.

Tobulėjimui žinių ieškota visur

Kai po P.Motiekaičio mirties jo našlė mane paprasė peržiūrėti kieme esančio jo sandėliuko turta, nustebau: kiek ten knygų, žurnalų įvairiomis (čekų, lenkų, vokiečių) kalbomis apie aviaciją, lėktuvų konstrukcijas! Ir... knygos apie gamtą! Ant vienos jų pastebėjau priklijuotą jo paties sukurtą savo ekslibrisą (beje, vėliau Šiaulių inžinierių namų naudotą kvietimams papuošti). Gerai apžiūrėjęs tą keturių centimetrų piešinėlį, kiekvienas net čia pastebi to žmogaus didžiausių gyvenimo pomėgių ženklus: aviamodelis, po kurio vienu sparnu - drugelis, po kitu - gėlytė!.. Gamtininkai šiandien žino, kad vienas naktinis drugelis vadinasi motiekaitis. Gal todėl, kad, profesoriui T.Ivanauskui užsiminus, jog sudėtinga juos naktį gaudyti nesant pastovios šviesos, Motiekaitis ir čia padarė išradimą - padirbo tam tinkamą žibintą.

Pastarosiomis dienomis po savo mėgstamo sporto - teniso treniruotės vienoje miesto mokyklos salėje prisėdęs atsikvėpti stebėjau į užsiėmimą besirenkančius jaunosius aviamodeliuotojus, bandančius savo kambarinius modelius, varomus radijo bangomis. Pagalvoju: kažin ar mūsų dienu jaunuoliai žino, kas buvo Lietuvoje aviamodeliuotojų pradininkas? Ar kuris skaitė jo parašytą, specialiai moksleiviams skirtą knygėlę „Jaunasis aviamodelistas“? Ar žino, kad Atgimimo metais viena Šiaulių aerodromo gatvių pavadinata Petro Motiekaičio vardu? Ar susimąsto apie tą savo nepaprastų gabumų pirmtaką, sugebėjusį puikiai atlikti ir savo tiesioginį darbą (1972 m. jam buvo suteiktas Geriausio lengvosios pramonės racionalizatoriaus vardas, o netrukus - Garbės ženklų ordinas) ir dar tiek daug padaryti einant paskui savo svajonę?

Antano Dilio nuotr.